

Стенографски дневник

НА

11. заседание

Сряда, 1 декември 1948 г.

Открито в 15 ч. 30 м.

Председателствувал подпредседателят д-р Георги Атанасов.

Секретари: Димитър Чорбаджиев и Тодор Тихолов.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		2. За освобождаване от вносно мито и други данъци и такси пристигащи от СССР колетти със съветски книги, списания, вестници и други, адресирани до представителя на ВОКС при съветското посолство. (Първо и второ четене)	136
Отпуски	127	3. За безмитен износ на 7.000 тона старо желязо и безмитен внос на 780 тона дребен ж. п. материал. (Първо и второ четене)	136
Законопроекти	127	Дневен ред за следващото заседание	137
Дневен ред:			
Законопроекти:			
1. За счетоводството. (Първо четене)	127		
Говорили: м-р проф. д-р Иван Стефанов	132		
Димитър Милков	134		

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Присъстват нужното число народни представители. Откривам заседанието.

(Отсъствуват: д-р Александър Георгиев, Ана Розенберг, Анастас Циганчев, Ангел Бъчваров, Атанас Биволарски, Борис Николов, д-р Васил Ханджиев, Веселин Дашин, Вида Василева, Власи Власковски, Вяра Начева, Ганю Златинов, Георги Георгиев, Георги Григоров, Георги Генов, Горан Ангелов, Господин Димов, Гочо Терзиев, Грудни Атанасов, Грую Папукчиев, Дамян Попхристов, Димитър Греков, Димитър Котев, Димитър Панайотов, Димо Костадинов, Димо Назасов, Дойчо Чолаков, Дочо Шипков, Жейка Хардалова, Желязко Стефанов, Запрян Ташев, Иван Василев, Иван Димитров, Иван Евтимов, Иван Златев, Иван Попов, Иван Делев, Иван Масларов, Иван Кишмеров, Иван Мамирев, Иван Чуков, Илия Кемалов, Илия Игнатов, Костадин Велев, Крум Миланов, Крум Милушев, Лалю Ганчев, Лалю Ширков, Марин Шиваров, Недялка Душкова, Нинко Стефанов, д-р Петър Пачев, Петър Бабаков, Петър Запрянков, Петър Панайотов, Петър Пергелов, Петър Янчев, Сава Дълбоков, Стефан Готев, Спаска Воденичарска, Станка Христова, Станю Василев, Стела Благоева, Стефан Ковачев, Стойне Лисийски, Стоян Гюров, Таню Цолов, Тодор Янакиев, Трифон Тодоров, Христо Пунев и Цанко Григоров)

Бюрото на Великото народно събрание съобщава, че е решило отпуск на народните представители: Стойно Гюров — 10 дни, Пане Милошев — 1 ден, Христо Калайджиев — 1 ден, Никола Балканджиев — 1 ден, Желю Тончев — 4 дни, Лалю Ширков — 1 ден, Илия Ставрев — 1 ден, Янко Димитров — 1 ден, Мустафа Билялов — 1 ден, Янчо Георгиев — 1 ден, Мата Тюркеджиева — 1 ден, д-р Константин Мичев — 2 дена, Веселин Дашин — 2 дена, Анастас Циганчев — 5 дни, Стоян Сюлемезов — 1 ден, Йорданка Долапчиева — 1 ден, Стоян Павлов — 1 ден, Тодор Живков — 2 дена, д-р Йордан Чернев — 1 ден, Генчо Райков — 3 дни, д-р Александър Георгиев — 12 дни и Йордан Панайотов — 4 дни.

Бюрото съобщава, че са постъпили следните нови законопроекти:

От Министерството на финансите — законопроект за държавните имоти.

От Министерството на труда и социалните грижи — законопроект за подпомагане при обществени бедствия.

Тези законопроекти ще се отпечатат, ще се раздадат на народните представители и ще се поставят на дневен ред.

Пристъпваме към разглеждане на определения за днешното заседание дневен ред — точка първа:

Първо четене на законопроекта за счетоводството.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Димитър Чорбаджиев (к): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за счетоводството

Другари и другарки народни представители! Коренното преустройство на нашето народно стопанство, преминаването му на социалистически основи и внедряването на плановите методи в работата налагат първо отношение към счетоводството на стопанските предприятия.

Необходимо е да се организира счетоводството така, че да се превърне във важен инструмент за правилното ръководство на предприятието, да служи за основа при съставянето на производствено-финансовия план, да дава готови данни за своевременно отчитане на неговото изпълнение и да предупрежда навреме за отстранение на известни слабости.

Счетоводството трябва да улеснява контрола по изпълнението на правителствените разпоредби по отношение цените, нормите, надничния блок, щатните таблици, данъчните облагания, закона за банките, правилното използване на финансовите и материални средства, провеждането на режима за икономии, спазването на общонародната собственост от разхищение и пр. То трябва да дава готови данни за определяне себестойността на продукцията или стоките и да снабдява със сведения стопанската статистика, да улеснява установяването на резултатите от ударничеството и съревниването и пр.

Изпълнението на тези задачи от счетоводството предполага системни грижи за уеднаквяването (типизирането), подобряването и рационализирането на счетоводните методи и техника и координирането на всички усилия на съответните служби в това направление.

Необходимо е да се повиши квалификацията на счетоводителските кадри, както и да се създаде по-широк кадър от опитни и подготвени експерт-счетоводители за ръководители на оперативните и контролни счетоводни служби при отделните министерства, обединения, големи стопански предприятия и пр.

Във връзка с това налага се уреждането на счетоводителската правоспособност, определянето на мястото на счетоводството и ролята на счетоводителя в предприятието, отношенията между ръководителя на предприятието и счетоводителя и правата и задълженията на счетоводителя, както и цялостна проверка и картотекиране на счетоводителските кадри за правилното разпределение на същите.

Целесъобразното разрешение на належащите по-горе задачи налага обединението на цялата материя за счетоводството в един закон, чието приложение да се възложи на отдела за счетоводство при Министерството на финансите.

Институтът на заклетите експерт-счетоводители, като автономна организация, несъвместима с днешната обстановка, следва да се закрие, като неговите функции се поемат от отдела за счетоводство при Министерството на финансите.

Гр. София, октомври 1948 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за счетоводството

Глава I

Счетоводни книги

Чл. 1. Задължени са да водят счетоводни книги по началата на двойното (системното) счетоводство всички стопански предприятия на:

а) държавата, обществените учреждения, кооперациите, водните синдикати, акционерните дружества, командитните дружества, дружествата с ограничена отговорност, както и местните клонове на чуждестранните стопански предприятия;

б) сдруженията и дружествата за взаимна застраховка и взаимопомощ;

в) събирателните дружества и едноличните предприятия, ако чистият им годишен доход (за изтеклата година) — по смисъла на закона за данъка върху общия доход — надвишава 300.000 лева.

Забележка. Не са длъжни да водят счетоводни книги собствениците на моторни коли, които членуват в Съюза за товарен и обществен превоз.

Чл. 2. Двойното (системното) счетоводство обхваща воденето на следните задължителни основни книги:

а) книга за инвентарите и балансите;

б) дневник и

в) главна книга.

Дневникът и главната книга могат да се водят заедно в една обща дневник-главна книга.

Освен горните основни книги се водят задължително и спомагателни книги, установени с правилника за прилагане на настоящия закон.

Чл. 3. Инвентар е подробният опис на активите и пасивите, които предприятието има на определена дата. Отделните инвентарни пера се описват по вид, количество, единична цена или стойност и обща сума.

Инвентарът се вписва задължително в книгата за инвентарите и балансите. Стопански предприятия, които притежават голям брой имущества, могат да съставят инвентарите си на отделни листове, които подвързани се заверяват в срока по чл. 20 от настоящия закон.

Чл. 4. Въз основа на инвентара се съставя балансът на предприятието.

Чл. 5. Инвентарът и балансът се съставят:

1. Първоначално — при откриване на предприятието (встъпителен инвентар и баланс).

2. В края на всяка година (годишен или приключителен инвентар и баланс) и

3. Извънредно:

а) при сливане на предприятия;

б) при промяна в юридическата форма на предприятието;

в) при ликвидация;

г) при несъстоятелност;

д) при искане на предпазен конкордат;

е) в случай на смърт; на собственик на едноличното предприятие, на съдружник при събирателно дружество и неограничено отговорен съдружник при командитно дружество;

ж) в случай на промяна в личния състав на събирателни и командитни дружества или при прехвърляне активите и пасивите на предприятие върху други физически или юридически лица и

з) при други законни поводи.

Чл. 6. За образец при съставянето на годишния баланс служат типовите балансови схеми, предвидени в правилника за прилагане настоящия закон.

При съставяне на годишния баланс предприятият използва онези наименования на перата от съответната типова балансова схема, които им са необходими. Перата в годишния баланс, които не са специално предвидени в съответната типова балансова схема, се вписват под най-близкото им по съдържание балансово наименование.

За отделни стопански предприятия, при нужда, се изработват от Министерството на финансите специални балансови схеми в рамките на типовите такива.

Чл. 7. В инвентара активите се оценяват, както следва:

1. Основните средства — поотделно, по тяхната първоначална стойност. Последната се образува, като към покупната цена се прибавят разносните по доставката и монтирането, ако се касае за машини, инсталации и пр.

Основните средства подлежат на амортизация във връзка с изхвърлянето, овехтяването и обезценяването им.

Върху стойността на земите амортизация не се прави. При мините и кариерите на амортизиране подлежат направените разходи за проучване и разкриване на мината или кариерата.

Размерът на амортизацията в разните случаи се определя от специални разпоредби, а начинът на отчитането и осчетоводяването — от правилника за прилагане на настоящия закон.

Валоризираната стойност на основните средства се приема като тяхна стойност.

2. Придобитите права (нематериалните ценности — право на фирма, патент, концесия и др., освен минните концесии) могат да фигурират в инвентара, ако за тяхно придобиване са изразходвани суми. Придобитите права, както и учредителните разноси, се записват ежегодно в размер до $\frac{1}{5}$ от първоначалната им сума.

3. Всички държавни ценни книжа се показват по тяхната номинална стойност. Останалите видове ценни книжа се показват по стойността, по която са били набавени.

4. Готовата продукция, стоките и материалите — по коштуемата им стойност или по пазарната покупна (новодоставна) цена, ако последната е по-ниска от коштуемата стойност.

За коштуема стойност на наличните в края на годината стоки и материали се взема онази на последните доставки, респективно окончателната коштуема стойност на последната продукция, взета по обратен хронологически ред, докато се попълни наличното количество.

5. Дребните животни и приплоди се оценяват по коштуема стойност, определена по начин, указан в правилника.

6. Вземанията се вписват с реализуемата им стойност (включваща лихвите при вземанията по лихвени сметки): сигурните — с пълната им стойност, несъбираемите се отписват изцяло, като се упоменават само за сведения; съмнителните вземания се описват по пълната им стойност, като се размера на вероятната загуба при всяко от тях се прави корективно записване в пасива.

7. Активите в чужда валута — по курса на Българската народна банка «купува» или по коштуемия им курс, ако той е по-нисък от курса на Българската народна банка, като курсът във всички случаи се разбира включително премията на Българската народна банка.

Чл. 8. В инвентара дълговете се оценяват, както следва:

1. Дълговете в местна валута — по пълната им стойност, включително лихвите по лихвоносните дългове, ипотечните и облигационни дългове — по стойността, която имат на балансовата дата.

2. Задълженията в чужда валута — по курса на Българската народна банка «продава» или по коштуемия им курс, ако той е по-висок от курса на Българската народна банка, като курсът във всички случаи се разбира включително премията на Българската народна банка.

Чл. 9. Книгата за инвентарите и балансите, непосредствено след годишния инвентар и годишния баланс, се вписва и годишната равностметка за загубите и печалбите.

За образец при съставяне на годишната равностметка за загубите и печалбите служат съответните типови схеми, предвидени в правилника за прилагане на настоящия закон.

Чл. 10. Инвентарът, балансът и годишната равностметка за загубите и печалбите трябва да бъдат подписани от лицата, които представляват предприятията.

Освен това във всички случаи инвентарът, балансът и годишната равностметка за загубите и печалбите трябва да бъдат приподписани и от счетоводителя.

Чл. 11. В дневника се записват последователно и своевременно, въз основа на оправдателни документи, всички операции, които предизвикват пряко или косвено промени в имуществено-финансовото състояние на предприятието, а също корективните пера и статистическите пера (условните активи и пасиви, чуждите средства).

Според възприетата счетоводна форма, могат да се водят и повече от един дневник.

Дневникът, или дневниците, както и дневник-главната книга могат да се водят на отделни листове, които, подвързани, номерирани и провървени за период от месец или три месеца, се представят на съответния нотариус или околийски съдия за заверка най-късно 45 дни след изтичане на всеки период, а за последния месец или тримесечие от годината — в срока по чл. 20.

Чл. 12. В главната книга се откриват сметки, съгласно правилника за прилагане на настоящия закон. Записванията в главната книга стават въз основа на данните от дневника, респективно дневниците.

Главната книга може да се води на отделни листове, които в края на годината, подвързани, номерирани и провървени, се заверяват в срока по чл. 20.

Чл. 13. Наименованието на сметките в главната книга се определят от Министерството на финансите по реда, указан в правилника за прилагане на настоящия закон.

Използването на едни и същи сметки вместо други и обединението на разпороден материал в едни и същи сметки е забранено.

За отделните стопански предприятия, при нужда, се изработват от Министерството на финансите специални сметкопланове в рамките на типовите такива.

Чл. 14. Спомагателните книги са в пълна счетоводна връзка с основните книги. Те се откриват в помощ на сметките от главната книга, могат да се водят на отделни листове и имат за цел да разчленяват и поясняват данните на сметките от главната книга.

Глава II

Водене, регистриране, заверка и пазене на счетоводните книги

Чл. 15. Всяко стопанско предприятие, което е длъжно да води счетоводни книги, трябва да заведе книгите си най-късно 30 дни след датата на основаването му.

Събирателните дружества и едноличните предприятия за търговия или запаяти, на които чистият годишен доход за изтеклата календарна година, изчислен по правилата на закона за данъка върху общия доход, надхвърля 300.000 лв., са длъжни да заведат счетоводни книги от началото на месеца, следващ месеца, в който е получено съобщение за решението на първоначалната комисия, а ако последното е обжалвано — след решението на контролната комисия.

Чл. 16. Основните книги, съответно померирани и провървени, се регистрират при нотариуса, респективно околийския съдия, преди да започне употребяването им.

Освобождават се от регистриране дневникът или дневниците, дневник-главната книга, както и главната книга, които се водят на отделни листове, съгласно алинея последна на чл. 11.

Чл. 17. Счита се, че записванията в счетоводните книги са извършени своевременно, ако са били направени не по-късно от 30 дни след извършване на операцията.

Този срок не важи само за касовите книги и за книгите (картоните) за количествено отчитане на материалите, продукцията и стоите: в тях книги записванията се правят задължително в деня на извършване операцията, независимо от съответните основни записвания в дневника и главната книга.

Чл. 18. Записванията в книгите трябва да се извършват непрекъснато, без да се оставят празни страници и редове. Не се допуска писане между редовете, зачертаване, търкане, изтриване и прибавки в текстовете, цифрите.

Поправяните на грешките се извършват с друго по цвят мастило, и то така, щото изписаното от по-рано да може да се чете. Поправките на грешките се заверяват от счетоводителя.

Длъжностните лица в предприятието, както и всички подотчетни нему лица, които участвуват в дейности, подлежащи на счетоводно отчитане, са длъжни да снабдяват счетоводството своевременно и пълно с необходимите данни.

Чл. 19. Всички книги, упоменати в настоящия закон и в правилника за прилагането му, се водят на български език.

Чл. 20. Не по-късно от края на месец февруари на следната година инвентарите за инвентарите и балансите, дневникът, както и главната книга, водена на отделни листове, трябва да бъдат представени на нотариуса, респективно околийския съдия, за заверка.

Съставените на отделни листове годишни инвентари се заверяват до края на месец март на следната година.

Нотариусът води регистър по партии, откривани на името на всеки задължен да води счетоводни книги, в които отбелязва кога, какви и колко екземпляри са представени и заверени книги.

Чл. 21. Всички, които са длъжни да водят книги по настоящия закон, както и ония, които водят доброволно такива, са длъжни да пазят същите в продължение на 10 години от датата на последното вписване в тях. Изходящата и входяща кореспонденция и всички други книги, създаващи права и задължения, се пазят също 10 години от датата, която носят.

Глава III

Доказателствена сила на счетоводните книги

Чл. 22. Надлежно регистрираните, редовно водените и заверени счетоводни книги съставляват достоверно доказателство при спорове по дагъчни облагания и пред съдилищата.

От счетоводните книги се вземат данни за съставяне на производствено-финансовите пладове, за калкулиране себестойността на продукцията и за статистически сведения.

Чл. 23. Доказателствената сила на спомагателните книги, задължителни или не, се признава само тогава, когато тези книги се намират в пълна счетоводна връзка с редовно водените основни книги.

Чл. 24. Счетоводните книги могат да бъдат сметнати за недостатъчни при облагането, ако се констатира някои от следните нередовности:

1. Неприключване на книгите или сметките, респективно липса на баланс и равностметка за загубите и печалбите.
2. Несходство или липса на връзка между отделните книги и между книгите (основни и спомагателни) от една страна и документите от друга.
3. Невписване в отделни сметки разходите (загубите), неотнасящи се до дейността на предприятието.
4. Смесване разходите по поддържане на предприятието с тия за домашни нужди и
5. Ако разходите не са документирани.

Глава IV

Счетоводителска правоспособност

Чл. 25. Счетоводството се води само от лица с призната счетоводителска правоспособност. Ръководителите на счетоводни служби и лицата, заемащи контролно-счетоводни служби, трябва също да притежават счетоводителска правоспособност.

Чл. 26. В административно отношение счетоводителят е непосредствено подчинен на ръководителя на предприятието, а по отношение начина на водене счетоводството — на счетоводни служби при съответното министерство или Централния кооперативен съюз, както и на Министерството на финансите.

Чл. 27. Счетоводителят носи наравно с ръководителя на предприятието отговорност за финансовата и отчетна дисциплина и за правилното водене на счетоводството.

Назначаването на лицата в счетоводната служба става също със съгласието на счетоводителя.

Разногласията между ръководителя на предприятието и счетоводителя за държавните предприятия се разрешават от съответния министър, а за останалите — от министъра на финансите. До решението на министъра нареждането на ръководителя на предприятието е задължително.

Останалите права и задължения на счетоводителите се уреждат в правилника за прилагане на настоящия закон.

Чл. 28. Счетоводител може да бъде всяко лице, което се ползва с граждански и политически права, притежава необходимия образователен и служебен ценз, издържал е установения с правилник теоретико-практически изпит и е снабден със свидетелство за правоспособност.

Чл. 29. За образователен ценз на счетоводителя се признава:

а) висше образование, добито във висше стопанско училище, в което кандидатът е изучавал счетоводство;

б) средно търговско образование и

в) друго висше или средно образование и завършен успешен шестмесечен теоретико-практически курс по счетоводство, уреден от Министерството на финансите или одобрен от същото.

Чл. 30. За служебен ценз на счетоводителя се признава:

а) за кандидатите с висше образование, съгласно точка «а» от предшестващия член — една година счетоводна практика в предприятието, учреждение или организация с правоспособен счетоводител;

б) за кандидатите със средно търговско образование — една година практика при условията по точка «а» и

в) за кандидатите с друго висше или средно образование — две години практика при условията в точка «а».

Чл. 31. Лицата, кандидати за счетоводители, полагат теоретико-практически изпит пред комисия, определена от службата за счетоводството при Министерството на финансите, по програма, изработена от същата служба.

Недопуснатите до изпит кандидати могат да обжалват решението за недопускането им пред министъра на финансите в едномесечен срок.

Забележка. Лицата, заварени при влизане на настоящия закон в сила като счетоводители в счетоводна служба, които нямат средно образование, но са завършили или следват шестмесечни счетоводни курсове, признати от Министерството на финансите, могат също да се явят на теоретико-практически изпит за счетоводителска правоспособност, ако притежават три години практика при условията по точка «а» от предшестващия член.

Чл. 32. Счетоводителска правоспособност по право (без изпит) придобиват:

а) лица с висше образование, добито във висше стопанско училище, в което са изучавали счетоводство — с най-малко две години практика до влизане в сила на настоящия закон, като самостоятелни счетоводители или ръководители на счетоводни служби, както и лицата, заемащи контролно-счетоводни служби;

б) лицата със средно търговско образование — с най-малко три години практика при условията в точка «а»;

в) лицата с всякакво друго висше или средно образование, или с практическо търговско образование — с най-малко четири години практика при условията в точка «а»;

г) лицата с по-малко образование — с най-малко шест години практика при условията в точка «а», и

д) досегашните заклетни експерт-счетоводители.

Счетоводителската правоспособност по този член се провъзгласява от службата за счетоводството при Министерството на финансите.

Правата на този член се проследяват една година след обявяване на правилника за прилагане на настоящия закон.

Лицата, на които не е призната счетоводителска правоспособност по настоящия член, могат да обжалват решението за това непризнаване пред министъра на финансите в едномесечен срок.

Чл. 33. Лицата, заварени като самостоятелни счетоводители, ръководители на счетоводни служби или заемащи контролно-счетоводни служби при влизане на настоящия закон в сила, ако не отговарят на условията по чл. 32, остават на заеманите от тях места. Същите са длъжни в двегодишен срок — за градовете, и в тригодишен срок — за селата, от влизането на настоящия закон в сила да се явят на теоретико-практически изпит по специална програма за придобиване счетоводителска правоспособност.

Чл. 34. Не могат да бъдат счетоводители лицата, които не отговарят на условията за заемане на държавна служба.

Чл. 35. За вещи лица по съдебни дела, където се изисква счетоводна компетентност или такава преобладава, се назначава само лица със счетоводителска правоспособност.

Чл. 36. Министърът на финансите може да назначава правоспособни счетоводители в проверителните съвети на акционерните, командитно-акционерните дружества и дружествата с ограничена отговорност. Същият назначава правоспособни счетоводители за проверители в кооперативите на чуждестранните предприятия в България.

Чл. 37. Възнагражденията на счетоводителите за работата им по членове 35 и 36 се определят по тарифи, изработени от Министерството на финансите в съгласие с Главната дирекция на цените.

Глава V

Наказателни разпоредения

Чл. 38. Наказват се с глоба от 2.000 до 100.000 лв., ако в друг закон не е предвидено по-тежко наказание, лицата, които:

а) не регистрират, не водят, не заверяват или не представят за проверка задължителните по настоящия закон и правилника за прилагането му книги, или само някои от тях, или пък не извършват своевременно записванията в задължителните книги;

б) държат или папачават за самостоятелни счетоводители, ръководители на счетоводни служби или контролор-счетоводители лица без счетоводителска правоспособност;

в) нарушават чл. 21 от настоящия закон;

г) извършват неправилни записвания, с които невярно се изразява имуществено-финансовото състояние на предприятието;

д) не изпълняват разпоредбата на чл. 18, алинея трета;

е) не съставят баланса и равностойката за загубите и печалбите съгласно типовите схеми, влагат чуждо съдържание под съответно наименование в баланса, в равностойката за загубите и печалбите и в съответните сметки в главната книга, както и тия, които не прилагат в главната книга наименованията на сметките, предвидени в сметкоплана;

ж) съзнателно лишат счетоводителя от възможност да изпълни някои свои задължения по настоящия закон;

з) разгласяват сведения от счетоводните книги, които регистрират, заверяват или преглеждат, и

и) съзнателно, в качеството им на контролни органи, не съставят актове във връзка с нарушаване постановленията на настоящия закон.

Чл. 39. Наказват се с глоба от 10.000 до 200.000 лв., ако в друг закон не е предвидено по-тежко наказание, лицата, които:

а) извършват нарушенията по точка «в» на предшествуващия член съзнателно, с цел да ошетят кредиторите или интересите на публично-правните тела, и

б) извършват нарушенията по точка «г» от предшествуващия член съзнателно, с цел да изразят невярно имуществено-финансовото състояние на предприятието или да прикрият злоупотребления.

Чл. 40. Наказват се с глоба от 100.000 до 1.000.000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание, лицата, които, освен редовните счетоводни книги, водят и други счетоводни записвания с цел за укриване на печалби или загуби.

Чл. 41. Нарушенията по настоящия закон се установяват задължително от длъжностните лица при държавните, държавно-автономните, кооперативните и обществените учреждения с акт, подписан от съставителя.

Чл. 42. Глобите по настоящия закон се налагат с постановление на първоначалната комисия, предвидена в закона за данъка върху общия доход, въз основа на съставените актове. Постановленията подлежат на обжалване по реда, предвиден в книга VI, глава V, от закона за наказателното съдопроизводство.

Наказателните постановления, с които се налага глоба до 5.000 лв. включително, не подлежат на обжалване.

За случаите, за които по други закони се предвижда наказание тъмничен затвор, препис от актовете се изпраща на прокурора.

Чл. 43. При службата за счетоводство при Министерството на финансите се учредява дисциплинарен съд в състав: юрисконсулт, представител на службата и представител на съответния профсъюз, назначени от министъра на финансите.

Чл. 44. Дисциплинарният съд налага следните наказания на лицата със счетоводителска правоспособност за провинения по служба и проявена некомпетентност:

а) мъмрене;

б) глоба от 500 до 50.000 лв.;

в) временно лишаване от правото на упражняване замянето и

г) лишаване завинаги от правото на счетоводителска правоспособност.

Чл. 45. Решенията на дисциплинарния съд за налагане наказания по букви «а» и «б» на предшествуващия член могат да бъдат обжалвани пред министъра на финансите, а тия по букви «в» и «г» — пред областния съд, в едномесечен срок от връчване на съобщението. Решенията на областния съд не подлежат на обжалване.

Чл. 46. За глобите, наложени по настоящия закон, отговарят физическите лица, а солидарно с тях и частните физически и юридически лица. Същите глоби се събират по реда, предвиден в закона за събиране на данъците и другите държавни вземания.

Чл. 47. Нарушенията по настоящия закон се покриват с давност след изтичане на пет години от извършването им.

Глава VI

Общи разпоредбания

Чл. 48. При Министерството на финансите се учредява служба за счетоводството със следните задачи:

а) прилага настоящия закон и правилника към него;

б) грижи се за уеднавяване и рационализиране на счетоводството;

в) съдейства за съгласуване преподаването на счетоводната наука във висшите и средни учебни заведения с настоящия закон и правилника за прилагането му;

г) грижи се за повишаване квалификацията на счетоводителските кадри и

д) съставя картотека за счетоводителските кадри.

Чл. 49. Институтът на заклетите експерт-счетоводители в България се закрива. Активът и пасивът на същите, след проверка от Дирекцията на финансовата инспекция, се предават на Министерството на финансите, а фондът «Посмъртна каса» към него — на Държавния застрахователен институт.

Заклетите експерт-счетоводители са длъжни да внесат без лихва всички закъснели членски вноски до 1947 г. включително, в срок от 6 месеца. Същото се отнася и до котизациите до 1946 г. включително.

Внесените членски вноски за 1948 г. и котизации за 1947 г., до влизане в сила на настоящия закон, не се връщат.

Невнесените в срок членски вноски и котизации се събират по реда на закона за събиране на данъците и други държавни вземания.

Чл. 50. Експерт-счетоводителите, заварени на 31 декември 1948 г. на длъжности като главни експерт-счетоводители или степенувани експерт-счетоводители, придобиват правата на съответните по заплатата категории счетоводител-ръководители по закона за щатните таблици на държавните служители.

Чл. 51. Настоящият закон влиза в сила от 1 януари 1949 г. и отменява закона за търговските книги, закона за Института на заклетите експерт-счетоводители в България, както и постановленията на другите закони, които му противоречат.

Чл. 52. За прилагане на настоящия закон Министерство на финансите ще изработи правилник, който се одобрява от Министерския съвет.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля докладчика на законодателната комисия да докладва предложението на тази комисия по законопроекта.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия при Великото народно събрание за изменения и допълнения към законопроекта за счетоводството

1. В мотивите на законопроекта, алинея трета, петия ред, думата «спазването» се заменя с думата «опазването», а в алинея пета, третия ред, думата «експерт-счетоводители» се заменя с думата «счетоводители».

Съображения. Изменението в алинея трета се прави за изправяне на печатна грешка, а в алинея пета изменението се прави поради това, че в законопроекта не се предвиждат експерт-счетоводители.

2. В чл. 1, буква «а», първия ред, след думата «учреждения» се заличава запетаята и се прибавя изразът «и организации».

Съображения. Допълнението се прави, за да се включат и предприятията на политическите и други обществени организации.

3. В чл. 5, буква «е», след думата «смърт» точката и запетаята се заменят с двоеточие.

Съображения. Изменението е редакционно.

4. В чл. 7, точка 1, алинея четвърта, на втория ред думата «разпоредби» се заменя с «наредби».

В точка 2 на същия член, на първия ред, изразът «придобитите права» се заменя с израза «правата върху», скобите се заличават и след думата «концесии» на втория ред се прибавя «запетая».

Същата точка, на четвъртия ред думата «придобитите» се заменя с думата «тия», а на петия ред думата «записват» се заменя с думата «отписват».

В точка 3 на същия член на първия ред, след думата «книжка» се прибавя изразът «придобити по подписа», а на втория ред на същата точка пред думата «останалите» се прибавя изразът «придобити по покупка и».

След т. 4 на същия член се прибавя забележка със следното съдържание: «Собствените произведения в трудовите кооперативни земеделски стопанства се оценяват по нормирани или планови продажни цени.»

Към чл. 7 се прибавя нова точка 8 със следното съдържание: «Имуществата, получени по безвъзмезден начин, се оценяват по тяхната костуема стойност или по пазарната им цена, ако тя е по-ниска от костумата стойност по време на придобиването им.»

Съображения. Измененията и допълненията, които се правят в точки 1 и 2, са редакционни.

В т. 3 допълненията се правят, за да се покаже, че само придобитите по подписа държавни ценни книжа се показват в тяхната номинална стойност, а придобитите по покупка и останали видове ценни книжа се показват по стойността, по която са били набавени.

Забележката към т. 4 се прибавя пред вид на това, че не всички ТКЗС имат добре подготвени счетоводители, които да отразяват произведените им по тяхната себестойност и пр.

Новата точка 8 се прибавя с цел, за да се посочи как ще се обезценяват безвъзмездно получените имущества.

5. В чл. 8, т. 1, на втория ред след думата «дългове» точката и запетаята се заменят с точка, а думите «ипотечните и облигационни дългове — по стойността, която имат на балансовата дата» се заличават.

В т. 2 на същия член, първия ред, думата «задълженията» се заменя с думата «дълговете».

Съображения. Изменението е редакционно.

6. Прибавя се нов чл. 9 със следното съдържание: «При ликвидация, несъстоятелност и предпазен конкордат на предприятия активите се оценяват по пазарната им стойност към деня на съставянето на баланса.»

Съображения. За да се посочи по каква стойност ще се оценяват активите на предприятията при ликвидация, несъстоятелност и др.

7. Член 9 става член 10 и пред думата «книгата» на същия се прибавя думата «В».

Съображения. Поради създаване на нов член 9, а думата се прибавя с редакционна цел.

8. Член 10 става чл. 11; на третия ред на същия думата «представляват» се заменя с думата «управляват».

Съображения. Да подписват само управляващите предприятия лица, а не и тези, които имат дадена прокура и пр.

9. Член 11 става член 12, като на четвъртия ред на същия след думата «също» се прибавят думите: «и в»; на петия ред след думата «корективните» думата «пера» се заличава, след думата «пера» на същия ред се прибавя думата «и», заличават се скобите, а също така и на шестия ред изразът «чуждите средства».

В последния ред на алинея трета на същия член изразът «чл. 20» става «чл. 21».

Съображения. Изменението е редакционно.

10. Чл. 12 става чл. 13 и в алинея втора изразът «чл. 20» се заменя с «чл. 21».

Съображения. За съобразяване с предишните изменения.

11. Чл. 13 става чл. 14, като на първия ред на същия член думата «наименованието» се заменя с думата «наименованията».

В алинея втора на същия член, първия ред, думите «и същия» се заличават.

В алинея трета на същия член, третия ред, думата «такова» се заличава.

Съображения. Изменението е редакционно.

12. Чл. 14 става чл. 15, като на първия ред думата «са» се заменя с израза «трябва да бъдат».

Съображения. Редакционни.

13. В глава II — подзаглавието — думата «водене» се заличава като първоначална и прибавя след думата «регистраване».

Съображения. Изменението е редакционно.

14. Чл. 15 става чл. 16.

15. Чл. 16 става чл. 17, като думата «нотариуса» на втория ред на алинея първа се заменя с думата «нотариата», а на същия ред изразът «респективно околийския съдия» се заличава.

В алинея втора на същия член, третия ред, изразът «чл. 11» става «чл. 12».

Изразът, който се заличава, е излишен, тъй като съобразно с новия закон за нотариата нотариат има при всеки околийски съд.

16. Член 17 става чл. 18.

17. Чл. 18 става чл. 19, на който в алинея трета, втория ред, думата «нему» се заменя с думата «ним».

Съображения. Изменението е редакционно.

18. Чл. 19 става чл. 20.

19. Чл. 20 става чл. 21, като в алинея първа на същия, втория ред, думата «както» се заличава; на третия ред думата «нотариуса» се заменя с думата «нотариата», след която изразът «респективно околийския съдия» се заличава.

В алинея трета, първия ред, думата «нотариусът» се заменя с израза «В нотариата се», а на втория ред след думата «който» се прибавя думата «се».

Съображения. Изменението е редакционно.

20. Чл. 21 става чл. 22, като на четвъртия ред думата «входяща» се заменя с думата «входящата».

21. Чл. 22 става чл. 23. Алинея първа на същия член се заличава и придобива следния нов текст: «Редовните счетоводни книги имат доказателствена сила по данъчните облагания и пред съдилищата.»

Съображения. Законодателната комисия намира, че счетоводните книги, макар и редовно водени, не бива да се смятат за достоверно доказателство при спорове по данъчни облагания и пред съда. В зависимост от случаите, по препенка на данъчните органи и съда, да се правят проверки на счетоводни книги.

22. Чл. 23 става чл. 24.

23. Чл. 24 става чл. 25, като на втория ред на същия изразът «при облагане» се заличава, а на третия ред след думата «нередовности» точката се заличава и се заменя с «разходите», прибавя се думата «или», скобите, с които е заградена думата «загубите», се заличават, като след същата се прибавя думата «който»; след думата «не» на същия

ред се прибавя думата «се», а на втория ред изразът «отнасящи се» се заменя с думата «отнасят».

24. Чл. 25 става чл. 26.

25. Чл. 26 става чл. 27.

26. Чл. 27 става чл. 28, като в алинея трета, третия ред на същия, след думата «министър» се прибавят изразите: «За кооперациите — от Централния кооперативен съюз, за кредитните кооперации (популярните банки) — БНБ».

Съображения. Допълнението се прави, за да се запълни пропусъкът, че разполаганията между ръководителя и счетоводителя в кооперациите се разрешават от ЦКС, а тези за популярните банки — БНБ.

27. Чл. 28 става чл. 29.

28. Чл. 29 става чл. 30.

29. Чл. 30 става чл. 31, като в първия ред на буква «б» след думата «със» се прибавя изразът «друго висше или със», а думата «една» се заменя с думата «две».

В буква «в», първия ред, изразът «висше или» се заличава, а на втория ред думата «две» се заменя с думата «три».

Съображения. Изменението се прави с цел да не се поставят при еднакви условия лицата с висше образование и тия със средно такова.

30. Чл. 31 става чл. 32.

31. Чл. 32 става чл. 33, като в първия ред на буква «б» след думата «със» се прибавя изразът «друго висше или със».

В буква «в», първия ред, изразът «висше или» се заличава.

След буква «в» на същия член цифрата «1» се заменя с буквата «г».

След буква «д» на същия член се прибавят нови букви, както следва:

«е) професорите и доцентите при катедрите по учение за стопанското предприятие и стопанска отчетност;

ж) асистентите при същите катедри, след едногодишна служба;

з) завършилите аспирантура и придобили учената степен «кандидат по науките» по същите катедри;

и) учителите по счетоводство в търговските гимназии след тригодишна преподавателска служба по счетоводството.»

В предпоследната алинея на същия член, първия ред, думата «на» се заменя с думата «по».

Съображения. Изменението и допълнението се правят с цел да не се поставят при еднакви условия лицата, завършили висше образование, с тия, които са завършили средно такова, и да се признаят правата на професорите, доцентите, асистентите, аспирантите и учителите в търговските гимназии, които предават по счетоводство.

32. Чл. 33 става чл. 34, като на четвъртия ред на същия изразът «чл. 32» се заменя с израза «чл. 33».

Съображения. Изменението се прави поради създаването на нов чл. 9, с което се изменя номерацията на членовете.

33. Чл. 34 става чл. 35.

34. Чл. 35 става чл. 36.

35. Чл. 36 става чл. 37.

36. Чл. 37 става чл. 38, като на втория ред на същия изразът «чл. чл. 35 и 36» се заменя с израза «чл. чл. 36 и 37».

Съображения. Изменението се прави поради създаването на нов член 9.

37. Чл. 38 става чл. 39, като в буква «в» изразът «чл. 21» се заменя с израза «чл. 22», а в буква «д» изразът «чл. 18» се заменя с израза «чл. 19».

38. Чл. 39 става чл. 40.

39. Чл. 40 става чл. 41.

40. Чл. 41 става чл. 42, като на четвъртия ред на същия след думата «съставителя» се прибавя изразът «и двама свидетели».

Съображения. Комисията намира, че за да се избягнат известни недоразумения при съставяне на актовете е необходимо да подпишат и двама свидетели.

41. Чл. 42 става чл. 43, като в алинея трета на същия, втория ред, изразът «тъмничен затвор» се заменя с израза «лишение от свобода».

Съображения. Изменението е редакционно.

42. Чл. 43 става чл. 44.

43. Чл. 44 става чл. 45.

44. Чл. 45 става чл. 46, като на четвъртия ред на същия изразът «Областният съд» се заменя с израза «Върховният съд на републиката», а на петия ред изречението «Решенията на областния съд не подлежат на обжалване» се заличава.

Съображения. Законодателната комисия намира, че обжалванията, които се отнасят до временно лишаване от правото на упражняване занаятието и особено за лишаване виновни от правото на счетоводителска правоспособност, трябва да се разглеждат от един и същ съд за страната, за да се установи еднаква практика.

45. Чл. 46 става чл. 47, текстът на който се заменя с нов такъв: «За нарушенията по чл. 39, букви «д», «ж», «з» и «и», по чл. 40, без буква «а», и по чл. 41, за

които са наказуеми само с глоба, отговарят солидарно счетоводителите, лицата, които непосредствено ги надзирават, и предприятието.»

Съображения. Изменението се прави с цел да се оточни кои лица носят отговорност и за какво.

46. Чл. 47 става чл. 48.

47. Чл. 48 става чл. 49.

48. Чл. 49 става чл. 50.

49. Чл. 50 става чл. 51.

50. Прибавя се нов чл. 52 със следното съдържание: «За срок до три години от влизане в сила на настоящия закон Централният кооперативен съюз с одобрение на Министерството на финансите може да урежда курсове за счетоводни кадри на ТКЗС и селските всестранны кооперации за лица с по-малко от средно образование, които, след като завършат курса, могат да заведат счетоводството на същите кооперации. Същите лица след петгодишна счетоводна практика могат да се явят на изпит за счетоводителска правоспособност».

Съображения. Комисията намира, че поради липса на счетоводни кадри за всестранны кооперации и ТКЗС, докато се създадат такива с предвиденото в законопроекта образование и практика, трябва да се допусне, Централният кооперативен съюз с одобрение на Министерството на финансите да урежда курсове за счетоводни кадри за въпросните кооперации на лица с по-малко от средно образование, като за курсистите се приемат предимно от селата, които, като завършат курсовете, да се върнат и работят в кооперациите.

51. Чл. 51 става чл. 53.

52. Чл. 52 става чл. 54.

Председател на законодателната комисия: **Д-р Иван Пашов.**»

По този законопроект има направени нови предложения. Затова законодателната комисия ще се занимае наново с тях.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата другарят министър на финансите.

Министър проф. д-р Иван Стефанов: Другари и другарки народни представители! Законът за счетоводството, който проект е представен на вашето внимание за обсъждане, съдържа няколко вида нови положения, които целят, както и всички досега представени законопроекти от Министерството на финансите, съобразяване със съществуващата обстановка и с потребностите, които се очертават в тази обстановка.

Една група от тия положения урежда свършено нова материя, която досега нашето законодателство въобще не е засягало. Това е материята за регламентирането, за уреждането на счетоводителската правоспособност. В едно изложение на института на зачетните експерт-счетоводители, който се закрива с този законопроект, се изтъква, че този въпрос бил изникнал още при създаването на Института на зачетните експерт-счетоводители със специален закон от 1931 година, по досега не бил намерил своето разрешение и едва с този законопроект се уреждал.

Наистина потребността да се уреди положението на счетоводителите е нещо, което не се отнася само до правата и задълженията на лицата, които се посвещават на тази дейност, а е от значение въобще за уреждането, за организирането на счетоводната дейност, която, както е известно, е основният елемент на стопанската отчетност. Вие всички знаете, че при плановото стопанство стопанската отчетност има решаващо значение. Без една добре поставена стопанска отчетност не може да има не само правилно предвиждане за стопанския план — който сам по себе си представлява много сложна система от преплитания на въпросите от разните сектори на народното стопанство — но не може да има и едно правилно и абсолютно необходимо следене за изпълнението на плана. И тук намират приложение указанията на великия Ленин — така проявявани в последствие при строятелството на социализма под ръководството на Сталин — че без проверка не може да се организира задоволително изпълнение на никаква работа, а още по-малко — да се постигне едно усъвършенстване във всяка дейност.

Прочее законопроектът с уреждането на тази материя относно счетоводителската правоспособност, със своите постановления относно правата и задълженията на лицата, които имат тази правоспособност, качества, които те трябва да имат, за да могат да придобият съответните права и пр., задоволява една остра потребност на нашата действителност, която е толкова от по-голямо значение, защото бързо минаваме преходния период от капитализма към социализма.

В какво се състои уреждането на счетоводителската правоспособност? Преди всичко в това, че не може за бъдеще случайни лица да бъдат поставени на служба там, където се изискват известни познания, известна подготовка, известна практика, за да може да се очаква сигурно, задоволително изпълнение на работата по стопанската отчетност, респ. по нейния най-важен клон — счетоводството.

За разлика обаче от досегашните такива законодателства, в миналото, преди 9 септември, тук не се създава никаква си кастова затвореност и кастови привилегии за групи лица, а се създават не само формално-правно, но и фактически широки възможности за придобиването на тия качества, на тия познания и подготовка, които са необходими, за да може да се изпълнява счетоводната работа задоволително. Тук се пред-

вижда, разбира се, образователен ценз и службен ценз, но образователният ценз се предвижда дотолкова, доколкото трябва да се подчертае значението на съответното професионално образование, което подготвява по своето предназначение кадри за тази дейност, не повече. От друга страна създава се широка възможност за лицата, които вече имат някаква подготовка, някаква практика в областта на счетоводството, да могат да придобият правоспособност, макар да нямат предвидения за бъдеще образователен ценз.

В чл. 30 се урежда материята относно служебния ценз. Там се подчертава значението на професионалното образование, понеже за различните категории образование, които дават една по-голяма или по-малка теоретична подготовка или въобще дават по-големи или по-малки познания в тази област, съответният служебен ценз е по-голям или по-малък. Обаче и тук се дава широка възможност за лицата, които вече са се посветили на тази дейност, да придобият и счетоводителска правоспособност, и съответните права, които отговарят на тяхното досегашно проявление в тази област.

В чл. 33 изрично се подчертава тази възможност, която се дава на лицата, завършили вече в областта на счетоводната практика, да придобият и правоспособност, въобще, и съответната квалификация. Не ще съмнение, че законопроектът не може да не предвиди счетоводителска правоспособност за онези хора, които по своето призвание, по своята професия са свързани тясно с работата по счетоводството, каквито са например професорите, доцентите, асистентите в съответните висши и средни професионални учебни заведения, които, за да могат да станат такива, трябва вече да имат една достатъчна квалификация за получаването на счетоводителска правоспособност.

Аз трябва да подчертая изрично, че съм съгласен с препоръките на законодателната комисия по отношение на чл. 32, който в бъдеще ще стане чл. 33, с които в четири букви се разширява кръгът на тия лица, които получават, тъй да се каже, по право счетоводителска правоспособност. Аз казах, че за разлика от фашисткото минало ние не създаваме кастова затвореност за тази категория лица, които се посвещават на работа в областта на счетоводството и които получават една правоспособност — и това не само формално, а и фактически.

При Министерството на финансите, към което се придава, тъй да се каже, общото ръководство в областта на счетоводството, се създава специална служба, чиито задачи са главно да създава, да квалифицира и да организира правилното използване на счетоводните кадри в нашата страна. Тази служба ще има една основна задача — да насочи използването на учебните заведения за такива познания по счетоводството, които ще бъдат от полза за изпълнението и усъвършенстването на счетоводната работа в нашата страна.

Освен това аз подчертавам и значението на предложението на законодателната комисия по чл. 53, което цели да се даде възможност на широк кръг лица в селата да придобият она кръг от познания и подготовка, които са необходими, за да могат да се използват те за счетоводната работа в трудовите кооперативни земеделски стопанства, без за това да се иска съответният образователен ценз. С това ние искаме да покривем една също така належаща и остро стояща потребност, която сега вече се чувства, а в близките години вероятно ще се изостри още повече, а именно — да се изгради в нашите трудови кооперативни земеделски стопанства една задоволителна стопанска отчетност, респективно едно задоволително счетоводство, без което е невъзможно заздравяването и бързото развитие на трудовите кооперативни земеделски стопанства.

Във връзка с въпроса за регламентирането на счетоводната правоспособност аз трябва да засегна и въпроса за института на зачетните експерт-счетоводители. Аз вече казах, че институтът на зачетните експерт-счетоводители подчертава голямото значение на законопроектът относно регламентирането на счетоводителската правоспособност. Обаче в неговото изложение се подчертава, че законопроектът има една празнота относно създаването на високо квалифицирани счетоводителски кадри, каквито били създадени по-рано именно с този закон за института и с дейността на самия институт.

Не ще съмнение, че между зачетните експерт-счетоводители има много хора, които са добросъвестни, които разполагат с големи познания, с голяма практика, които са били обществено полезни и които сега могат да бъдат десетократно полезни, отколкото са могли да бъдат в миналото. Обаче, независимо от личните качества на хората, които са били членове на този институт като зачетни експерт-счетоводители, самата обстановка, която се създаде със закон за зачетните експерт-счетоводители, а така също и още повече капиталистическото общество ги беше поставило в строго определени рамки, от една страна, и от друга, беше създадо много възможности да се използват зачетните експерт-счетоводители не за един действителен обществен контрол, а да бъдат те полезни за една ефикасна защита на интересите, на грубите егистични, себични интереси на съответните капиталистически елементи, на главните акционери или пък на собствениците на еднолични предприятия и т. н.

За старата обстановка не можеше да има друг институт на експерт-счетоводители, освен такъв, който се явява от една страна снабден с известни публично-правни възможности, създадени от публичната власт, институт, който уж да упражнява на дело обществения контрол във воденето сметките на частните капиталистически предприятия. Обаче известно е, че ■

едно капиталистическо общество законите се използват изключително или поне в решителна степен в защита интересите на капиталистическата класа и на нейните членове. Ние всички знаем какви огромни възможности имаше за всяко капиталистическо предприятие и за всеки главен акционер при едно акционерно дружество да държи в ръката си заклетия експерт-счетоводител, който се е кълнал да упражнява обществен контрол върху работите на предприятието или по-право — само върху неговото счетоводство, тъй като той няма никаква власт да спре действията на ръководителя на предприятието или на собственика на предприятието, да обуздава разпорежданията на главния акционер в това предприятие. Той фактически не можеше да прави и това, което уж законът повелюваше — поне да отбелязва онези нарушения, които се извършваха в предприятието.

Та кой не знае, че заклетите експерт-счетоводители в основната си функция — да обезпечават такъв баланс на предприятието, който да отразява неговото действително положение и да бъде една здрава основа за финансовата власт при определянето данъците на предприятието — в повечето случаи не можеха да преодолеят себичността на капиталистите, че те ставаха дори активни сътрудници, компетентни, високо квалифицирани съветници на съответните главни акционери и собственици на еднолични предприятия, за да провеждат не двойно, а четворно счетоводство, с което да прикриват истинското положение на предприятието, когато е нужно да го представят по-добре, отколкото е, а за финансовите власти да го представят по-лошо, отколкото е, да скриват значителна част от печалбите и т. н.?

Независимо от личните качества на заклетия експерт-счетоводител, тази обстановка на капиталистическото общество и формалните ангажменти по закона свеждаха дейността на заклетите експерт-счетоводители до едно в най-добрия случай пасивно търпение зомлуците на капиталистите в областта на счетоводното отражение на положението на предприятието, а в по-лошите случаи — до активно сътрудничество в тази област. Затова ние предвиждаме сега в санкциите — които на някои от другарите може да се видят строти — предвиждаме в чл. 40, че се наказват с глоба от 100.000 до 1.000.000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание, лицата, които, освен редовните счетоводни книги, водят и други счетоводни записвания с цел за укриване на печалби или загуби.

Освен това със създаването на закона за заклетите експерт-счетоводители на времето се създадоха някои привилегии и главно фаворизации на определени лица, заварени от закона, да могат да бъдат включени в кръга на заклетите експерт-счетоводители, без да имат съответната подготовка, без да могат да изпълняват даже онези функции, които законът предвиждаше за заклетите експерт-счетоводители. И това, така да се каже, замърсяване кадъра на заклетите експерт-счетоводители още тогава в началото си остана да тежи и до днес. И сега в обществото между трудещите се в нашата страна заклетите експерт-счетоводители не се ползват с никакво особено добро име.

Назначаването на един заклет експерт-счетоводител в едно акционерно дружество стагаше от общото събрание, а общото събрание, както е известно, е в ръцете на главния акционер или на главните акционери. И как може този заклет експерт-счетоводител, който знае, че съдбата му зависи от главния акционер или главните акционери, да не държи сметка за техните желания, настрояния или дори капризи и да не върши онова, което на тях е угодно? Очевидно е, че поради тези съществуващи тогава обективни условия се създаваше възможност за широка корупция веред заклетите експерт-счетоводители.

Право ли е обаче възражението, че само по пътя на запазването на този институт или по някакъв друг, заместяващ този институт път, по друг някакъв метод може да се обезпечи създаването на високо квалифицирани счетоводителски кадри? При новата обстановка ние имаме много по-широки възможности не само по линията на съответните стопански предприятия, не само по линията на управлението на учрежденията, но и по линията на отечественофронтовската общественост и особено по линията на Общия работнически професионален съюз да издигаме много по-бързо и много по-високо всеки способен и всеки издигащ се в своята счетоводителска квалификация човек в нашата страна, верен и предан на делото на социализма, верен и предан на своя народ. И думата не може да става, че тук се искат някакви си изкуствени средства за тази цел.

Така че аз смятам, че закриването на Института на заклетите експерт-счетоводители, който е очевидно една отживялост за нашата сегашна обстановка и който би ставал всеки ден, бих казал, все по-голямо отживялост при новата обстановка, не може и дума да става, е свършено навременно.

На второ място законопроекта третира материя, която гече е третирана у нас с други закони. Това е материя, която се уреждаше досега със закона за търговските книги. Но и тук законопроекта внася пеня, които са съобразени с новата обстановка. Преди всичко ние вече не можем да говорим за търговски книги у нас, както не можем да говорим, собствено казано, и за търговски закон, понеже търговските книги и търговският закон бях подходящи за капиталистическите производствени отношения, а ние тези отношения в тяхната най-важна, решаваща част сме ги вече ликвидирали и продължаваме да ликвидираме това, което е остатък още от тези отношения. И затуй в законопроекта ние вече не говорим за тър-

говски книги, а говорим за счетоводство, за счетоводни книги. А счетоводството при социализма и при прехода към социализма има много по-голямо значение, отколкото имаше по-рано. В това отношение може да се каже, че капитализмът създаде неща, които може да бъдат използвани по-нататък, разбира се, съответно приспособени към новата обстановка, съответно преустроени.

Но има и други някои изменения, които трябва да бъдат направени. По-важните от тях са, че ние сега оточняваме в чл. 1 на законопроекта по-добре кои са длъжници да водят счетоводни книги, отколкото това беше в досегашния закон за търговските книги. Второ, ние посочваме един спомагателни счетоводни книги, които трябва да бъдат задължително водени. Освен това ние предвиждаме в законопроекта да дадем една доказателствена сила на всички счетоводни книги, както тези, които са задължителни — главни счетоводни книги — така и тези, които са спомагателни, били те задължителни или незадължителни. На всички тези книги ние даваме доказателствена сила, като изискваме обаче те да бъдат редовно водени и да бъдат счетоводно свързани помежду си. Всички спомагателни книги трябва да бъдат счетоводно правилно свързани с основните счетоводни книги, които предвижда законопроекта. Чл. 22 и чл. 23 уреждат тази материя.

Освен това трябва да се изменят някои положения относно правилното съставяне на балансите, правилното преценяване на активите и пасивите на предприятието. Така, в чл. 7, точка 1, алинея трета, се предвижда, че земята не подлежи на амортизация. Това е очевидно правилно, където ние вече сме прегледали толкова широко отдръпване на крупните предприятия, на едрата градска собственост и т. н.

На второ място, при амортизацията на мините и другите места, които се използват за добиването на полезни изкопавани, се прави амортизация на онези средства, които са вложени, за да може да се разкрият и да се експлоатират тези природни богатства, но не и никакви си амортизации за концесии и други, които у нас вече не съществуват и са нещо, което ние запратихме в музея на стопанската история на България.

Едно друго изменение относно оценката на активите е оценката на ценните книги. При държавните ценни книги, които са придобити при подписка и при които държавата е насреща, за да гарантира тяхното осребряване според условията, предвидени в съответния закон или договор, даже ако бъде само за тях, не може да става дума гече да се оценяват те по тяхната пазарна стойност, защото у нас борсова стойност фактически няма, няма такава борсова стойност, каквато има в капиталистическите страни. Тази оценка се запазва само по номиналната им стойност. И наистина за големия кръг държавни предприятия, кооперативни предприятия, обществени предприятия и др. и дума не може да става да спекулират те с ценни книги. Даже аз мога да ви съобщя, че ние сега обсъждаме с Министерството на индустрията въпроса за ликвидацията въобще на ценните книги в държавните предприятия, на държавните ценни книги в държавните предприятия, понеже изхождаме от становището, че в баланса на едно държавно предприятие не трябва да намира отражение нищо друго, освен онова, което се явява непосредствен израз на неговата стопанска дейност. А притежаването на ценни книги съвсем не е стопанска дейност на което и да било предприятие, освен на банките и банкподобаите, като застрахователните, да кажем.

С този законопроект, в съгласие със законодателната комисия, се определя и начинът за остойностяване на собствените произведения на трудовите кооперативни земеделски стопанства, което е от особено значение за правилното определяне доходите на кооператорите. Там се предвижда, че тези произведения се оценяват по ценовите или планово установени цени. Друг е въпросът, че кооператорът може за добитото от дадените от него трудови дни или внесената от него в стопанството земя да получи една по-голяма пазарна цена, отколкото е тази, която му е отчетена при приключване сметките на кооперативното земеделско стопанство.

Тези са няколко по-важни изменения от тази категория, които се предвиждат към съществуващите законоположения, съдържащи се главно в закона за търговските книги.

Най-сетне аз искам да обърна вниманието ви върху постановленията на консенсуса, с които се предвижда назначаването на правоспособни счетоводители в проверителните съвети на акционерните дружества, командитно-акционерните и дружествата с ограничена отговорност — това са все капиталови дружества — както и назначаването на правоспособни счетоводители като проверители в клоновете на чуждестранни акционерни дружества. Ако ние имаме тук едно чуждестранно акционерно дружество, което си е оформило положението като българско акционерно дружество, ще назначим правоспособен счетоводител в проверителния му съвет като орган на Министерството на финансите — заплащан, разбира се, от предприятието — а там, където това предприятие не съществува по форма като българско акционерно дружество, а е клон направо на едно чуждестранно дружество, ние ще назначим и право един проверител правоспособен счетоводител, който, пак като орган на Министерството на финансите, ще следи, щото действително счетоводството на предприятието да бъде в пълна изправност, да отразява точно и пълно положение

нието на предприятието и да бъде сигурна основа за определяне данъчните задължения на това предприятие.

Аз вече намерих за това, че законопроектът в своята пета глава предвижда наказателни разпоредби, които в някои случаи са доста тежки. Но за какво се отнасят тези санкции? Станят се все за такива работи, при които, съзнателно, умислено се пречи счетоводната дейност да бъде организирана както трябва, счетоводството в отделни предприятия и стопанства да отразява действителното положение. Касае се за случаи, в които съзнателно, умислено се върши престъпление спрямо Народната република България, спрямо българския народ, като се прикрива, да кажем, чуждо имущество, като се прикриват печалби, като се възпрепятства счетоводителят да извършва своята работа както трябва и т. н. Не може да има съмнение, че във всички тези случаи санкциите трябва да бъдат колкото се може по-тежки. Все пак почти във всички случаи санкцията се състои в едно материално възмездие, в една глоба, която за някои особено тежки случаи отива и до големи размери, както е случаят с едното на четворно счетоводство.

В главата за наказателните разпоредби с вмъкната материя, която има по-особено значение. Това е материята относно дисциплинарния съд. Дисциплинарният съд се създава към службата за уеднаквяване счетоводството при Министерството на финансите, за да може той да бди върху добрата проява на счетоводителите в тяхната работа и в тяхната квалификация.

(В залата влиза министър-председателят др. Георги Димитров, посрещнат със ставане на крака и много продължителни ръкоплескания)

Този дисциплинарен съд е един необходим орган, който ще допринесе както за създаването на все по-голяма дисциплина в счетоводната дейност, така и за изкореняването на всички онези прояви, които отделни лица със счетоводителска правоспособност биха си позволили в ущърб на Народната република и на интересите на българския народ, или пък които биха даже само пречили на едно добро развитие и усъвършенстване на счетоводната дейност у нас.

Позволете ми на края да отбележа няколко въпроси, които ще бъдат поставени на разглеждане пред законодателната комисия — както и докладчикът изтъкна, че това е необходимо да стане — за да бъдете осведомени върху тях още сега.

Ние смятаме, че трябва да се даде възможност на по-малките трудови кооперативни земеделски стопанства да бъдат освободени от непосилната в някои случаи тежест да водят двойно счетоводство и да им предоставим възможността да водят просто счетоводство, което пак ще бъде уредено от службата за уеднаквяване на счетоводството при Финансовото министерство.

Второ. Ние ще предложим към чл. 7 една нова алинея, с която да се създаде закононото основание за една преоценка на основните средства към предприятията в нашата страна.

Както е известно, оценката на основните средства в нашите предприятия сега се намира в много лошо положение. Ние имаме оценени основните средства не според това какво те представляват днес като стойност при днешните цени и при степента на днешната тяхна изхабеност — изхабеност материална, изхабеност морална — ами такива, каквито те са били купени преди 20 години, или преди 10 години, или преди 5 години, или пък през последните години. Очевидно е, че по отношение стойността на основните средства ние имаме един хаос в нашата страна. Две предприятия, които са досущ еднакви във всичко, но които са си набавили основните средства в различни времена, са поставени по отношение на техните активи и пасиви в различно положение. Предприятията, които са си набавили основните средства много отдавна, ще имат в своите активи подценени тези средства може би 3-4-5 пъти — по-малка сума е вписана в актива, отколкото е тяхната сегашна стойност — докато други предприятия, които са си набавили основните средства през последните години, ще имат вече в активите си приблизително пълно стойността на тези основни средства, а предприятията, които в последно време са си набавили своите основни средства, ще имат действително изразени в активите си, в своя баланс, основните си средства с тяхната действителна стойност.

А пък въпросът за оценката на основните средства не е от интерес само за това да се посочи в баланса правилно стойността на тези средства, да се определят точно и правилно активите на всяко предприятие. Оценката на основните средства е от значение и за да се обезпечи една действителна, една удовлетворителна амортизация на тези основни средства. А пък от своя страна амортизацията са свързани най-тесно с капиталовложенията, понеже тези амортизационни отчисления, които се правят от предприятията, за да покриват изхабяването на техните основни средства, могат да бъдат използвани в по-голямата част за трайни капиталовложения, за нови капиталовложения. Така че това вече е една голяма задача, която стои пред нас. Ние искаме със законопроекта, в който е прокарано правилното начало, че основните средства се оценяват по тяхната набавна стойност, като се държи сметка за тяхното изхабяване впоследствие, да създадем закононото основание за едно валоризиране, преоценяване на основните средства, което се налага сега поради обкриването на тази оценка за минало време. Съответната редакция, съответния

текст ние ще представим на законодателната комисия, която, надяваме се, няма да възразява по начало, а ще допринесе за по-точната формулировка на съответния текст.

На трето място ние искаме да прибавим към чл. 22 текст, който да определи, че когато се касае за инвентаризация на предприятието, във връзка с ликвидация или несъстоятелност, или предпазен конкурдат, срокът за заверяване на тази инвентаризация при нотариуса да бъде не два месеца, както е общо, а да бъде само един месец. И тук се надявам, че законодателната комисия ще ни подкрепи.

На четвърто място ние смятаме, че в чл. 28 трябва да се направи една поправка, за да не се получи прекалено централизиране на споровете, изникнали между ръководителите на предприятията и съответните счетоводители на същите. Предвижда се в такъв случай на спор спорът да се отнася до съответния министър, ако се касае за държавно предприятие или стопанство, или до Централния кооперативен съюз. Ние ще предложим, отделните кооперативи при спорове да се отнасят до районния кооперативен съюз, а когато става спор между районния кооперативен съюз и неговия счетоводител, спорът да се отнася до Централния кооперативен съюз. Аз виждам, че др. Сюлемезов клати одобрително глава и смятам, че е обезпечено съгласието за това на законодателната комисия. Ние можем да намерим текст, който да уреди този въпрос в такъв смисъл например, че спорът се отнася до по-горните органи или организации.

Най-сетне в чл. 51 искаме да направим една малка добавка — само от две думи — за да създадем по-пълно обхващане на сега съществуващите счетоводителски кадри в преходното положение, което се създава с изменението на сегашното положение при влизането на закона в сила. Касае се за бъдеще. Касае се само до вмъкване на двете думи «главни счетоводители».

Ето, драги другари и другарки народни представители, бележките, които смятах за целесъобразно да направя към представения законопроект за счетоводството.

Министър-председател Георги Димитров: Не може ли по някакъв начин да се замени терминът «двойно счетоводство» с нещо друго? Двойното счетоводство за народа е измама.

Министър проф. д-р Иван Стефанов: Аз го наричам това счетоводство четворно счетоводство. А счетоводството е двойно, защото всяка сума, която влезе в едно предприятие, или излезе от него, се минава непременно на две места. Онова счетоводство, което в очите на народа се е провалило морално, то е практиката в миналото да се води не двойно, а четворно счетоводство — веднаж да се води двойно счетоводство за предприятието и веднаж да се води двойно счетоводство за пред официалните власти, за пред държавата. Аз имам възможност тук да говоря по този въпрос във връзка с ликвидацията на счетоводния институт и мисля, че този термин е пояснен. Смятам, че у народното представителство не може да има никакво съмнение.

Министър-председател Георги Димитров: Ако може този термин да се замени.

Министър проф. д-р Иван Стефанов: Ние казваме «закон за счетоводството», а не казваме «за двойното счетоводство».

Смятам, че законопроектът не само приспособява сега съществуващата законодателна материя към Димитровската конституция на Народната република, към новата обстановка на нашата страна, към всички условия на преходния период от капитализма към социализма, към потребностите, които се предявяват днес и които ще се предявяват утре и другиден по пътя на нашето развитие към социализма, но урежда и една нова материя, каквато е регламентирането на счетоводителската правоспособност.

Моля ви да гласувате законопроекта на първо четене, по принцип. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител др. Димитър Милков.

Димитър Милков (з): (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Пред нас е поставен на разглеждане от др. министър на финансите законопроект за счетоводството. Материята, която урежда този законопроект, е от особена важност за правилното провеждане на стопанската ни политика, за плановото развитие на народното ни стопанство и за ръководенето и упреждането на отделните стопански предприятия.

Както е отбелязано и в мотивите към законопроекта, преобразованието, които станали в нашето народно стопанство, по-стабилни неговото развитие върху системата и цялостна плановост, и преустройството му на социалистически основи налагат ново отношение към счетоводството на стопанските предприятия.

И действително ние приехме и се приложиха на дело редица закони, които водят към коренно преустройство в нашия стопански живот, като поставят развитието му на нови начала. Тежестта в това ново устройство пада върху обществения и държавен сектор, а изходната база се поставя върху обществения интерес и задоволяване нуждите на народните маси.

С национализирането на индустриата, банковото дело, мините и преминаването на търговията предимно в обсега на държавния и обществен сектор се поставиха основите на новото социалистическо строителство у нас, стопанският живот получи нов облик, на отделните предприятия — държавни, кооперативни и частни — се поставиха нови задачи, с оглед задачите на това ново строителство.

С направените преобразования нашето народно стопанство във всички негови отрасли — индустрия, земеделие, занаяти и търговия — скъсва с хаотичността, разпокъсаността и безконтролността, характерни белези на частнокапиталистическата система, и смело тръгва по пътя към социализма.

Докато преди 9 септември отделните стопански предприятия се ръководеха изключително от интересите на своите собственици-капиталисти, поставени бяха на базата на спекулата и експлоатацията и гонеха единствената цел — големата печалба, днес, след направените преобразования, както устройството, така и задачите на стопанските предприятия се коренно различават от тези в частнокапиталистическите такива, намират се в пълна хармония с развитието и задачите на цялото народно стопанство и провеждат обща народостопанска политика.

С оглед на това ново развитие и поставените нови задачи в нашия стопански живот се наложиха и нови изисквания и се поставиха нови задачи на счетоводството, които предлаганият ни законопроект разрешава в положителен смисъл.

На първо място се правят преобразования и рационализации в счетоводството. То се поставя на чиста научна основа, като се съобразява с плановата политика и отчетност, легнала в основата на новото стопанско развитие. Счетоводството, от обикновено сметководене, което имаше за задача да отбелязва промените в актива и пасива на предприятията или да отразява промените в производствения процес, сега се определя като средство, което улеснява правилното ръководене на предприятието с оглед на неговите задачи в новото строителство и ще може да служи като основа при изготвяне на производствено-финансовите планове на предприятията, ще дава данните за провеждането на този план, постигнатите резултати и ще улеснява ръководителите и работниците да отстраняват своевременно слабостите и затрудненията.

Всички знаем, че основен белег на социалистическото строителство е плановостта. Без точни данни, без вярна статистика и контрол при провеждане на тия планове не може да се проведе каквато и да е плановост. Следователно счетоводството и правилното му организиране се явяват като необходимата предпоставка за провеждане на плановостта.

Освен това при новата организация на счетоводството и изработените счетоводни схеми се улеснява kalkulацията на себестойността на продукта, съобразена с новата форма на kalkulацията, включваща всички предвидени основни елементи за същата от държавната планова комисия. А без точна и правилна kalkulация ние не можем правилно да отчитаме себестойността на продукта, нито да прецениваме резултатите от стопанската им дейност. Изработените типични схеми за счетоводството — чл. 6 от законопроекта — уеднаквяват различните видове счетоводства, съобразяват ги с новата стопанска отчетност, характера на предприятията и поставените им задачи, а заедно с това създават възможност за изработването на общ типов баланс, еднакъв за всички едноуровни стопански предприятия, което също така дава възможност да се следи развитието им, постигнатите резултати и да се вадят изводи за техните възможности.

При така дадената схематичност и групиране счетоводството подпомага и улеснява контрола върху стопанските предприятия, който е необходим, за да се следи как се провеждат и спазват ли се разпоредбите за дадените производствени норми, ценно образуването, данъчните облагания, правилното използване на финансовите и материалните средства съобразно тяхното запланиране и предназначение, стопанисването на държавното и общественото имущество, изплащане възнагажденията на работниците и служащите, както и спазване от разхищение на обществените имущества.

Най-после от счетоводството ще се дават готови данни за стопанската статистика, която е първа и основна предпоставка за изграждане планова стопанска политика и планово строителство в народното ни стопанство.

От казаното дотук е видно колко важни и първостепенни задачи се поставят на счетоводството, на какви изисквания трябва да отговаря същото и от каква важност е неговото правилно организиране, навременно и точно водене както за отделното стопанско предприятие, така и за провежданата планова народостопанска политика на нашето народно правителство. Всичко това налага едно обстойно обсъждане засегнатата със законопроекта материя по счетоводството, нейното подробно разработване, а наред с това и едно сериозно отнасяне към ония, на които се поставя да изпълнят тия отговорни задачи — към счетоводителските кадри.

В представения законопроект — глава IV — се урежда и разработва и въпросът за счетоводителските кадри. За пръв път у нас по законодателен ред се урежда счетоводителската правоспособност — като се изключи законът за института на заклетите експерт-счетоводители, който частично урежда тази материя. Въпросът за счетоводителското звание, за счетоводителската професия не бе окончателно уреден. У нас все още счетоводството не се признаваше като специалност и професия, за която са необходими основна и широка подготовка и специални познания, или поне това бе уредено само за известни

категории отговорни служби, но не и за големия брой отчетници, заемачи отговорни места в отделните стопански предприятия. Всеки, който можеше да смята, на даже и всеки по-грамотен можеше да води счетоводство. Достатъчно бе да знае основните термини на «приход» и «разход» или «да дава» и «да взема». Всяко предприятие, а особено частните, ангажираше счетоводители не да водят счетоводство както изискват счетоводната наука и интересите на предприятието, а както налагаха интересите на стопанина-капиталист и по негово нареждане.

Това подценяване на счетоводителската специалност и счетоводителските кадри подценяваше и самото счетоводство, а оттам — влошаваше неговата качественост и редовност и далеч не можеше да отговори на поставените му задачи като основа, върху които се гради развитието на самото предприятие, и да отразява действителните резултати. Неподбيرانето на счетоводителските кадри свеждаше счетоводството до едно обикновено баналско сметководене, без отговорност и чувство на дълг, което често пъти служеше да прикрива състоянието на предприятието и да замъглява верните счетоводни данни.

Ако това бе допустимо и можеше да става при частнокапиталистическото стопанство, където всяко предприятие се развиваше само за себе си и бе следено само като обект за данъчно облагане, при новите насоки на нашето народно стопанство и при големите и отговорни задачи, поставени на счетоводството, а оттам и на самите стопански предприятия, това не може и не бива повече да се допуска. Налага се да се оценят правилно счетоводителските кадри, да се подобри тяхната подготовка и специализация и да се проверява тяхната готовност, като се подготвят и опитни специални счетоводители, такива необходими за ръководните и контролни служби при големите стопански предприятия, държавните обединения, министерствата и други. Законопроектът сполучливо урежда тая материя в членове 25 до 37 и с това се слага край на досегашната неяснота на счетоводителското звание и правоспособност.

Занапред отговорни счетоводни служби ще се заемат само от лица със счетоводителска правоспособност. За придобиването на тая правоспособност се предвиждат образователен и служебен ценз с оглед да се получи по-широка подготовка. Това обаче не ще рече, че се пресича пътят на самообразованието и лица с по-ниско образование или общо такова не ще могат да стават счетоводители и да придобиват такава правоспособност. Дава се възможност по пътя на самообразованието всеки да придобие счетоводителска правоспособност, но подготовката на лицата се проверява при специален изпит, за да бъдат знанията проконтролирани. Това е напълно оправдано, като се имат пред вид посочените по-горе задачи на счетоводството и отговорностите на счетоводителя в предприятието.

Със законопроекта се урежда и положението на счетоводителя в предприятието, което досега не бе оточнено и не бяха разграничени правата и отговорностите между административния ръководител и счетоводителя. В членове 26 и 27 се уреждат правата на счетоводителя и отношенията между него и ръководителя. Също така при спорове се посочва начинът за уреждането им. Това е наложително, за да се знае отговорността в предприятието при поставени конкретни задачи и допуснати нередности.

С оглед подготовката и нуждата от счетоводителски кадри и правилното им разпределение по отделните предприятия и служби, предвижда се и картотекиране на досегашните такива. Това ще даде възможност за проверка на счетоводителските кадри и за тяхното ангажиране в народното ни стопанство и държавен апарат.

Подчертавайки още веднъж голямото значение за правилното водене и организиране на счетоводството в отделните стопански предприятия и поставянето му като основна предпоставка за провеждане на плановост и отчетност, ние смятаме, че систематичното счетоводство не трябва да се ограничи само в стопанските предприятия, а трябва да засегне и бюджетната отчетност на държавата, на околийските и общинските народни съвети, тъй като и тая отчетност се поставя на планови начала, а при сегашното водене на сметководството не винаги има нужната прегледност и нужните данни за контролиране на поставените задачи.

Също така позволяваме си да препоръчаме и едно малко допълнение: в членове 29, 30 и 32, където се говори за висше образование, да се прибави и полувисше, тъй като има лица, заемачи отговорни счетоводни места, завършили полувисше счетоводно и стопанско образование.

С предлагания законопроект материята по счетоводството се събира в един закон и основно се уреждат съществуващите досега непълноти. Законът за търговските книги и законът за института на заклетите експерт-счетоводители се сливат в едно. Закрива се Институтът на заклетите експерт-счетоводители и неговите функции се прехвърлят към службата по счетоводството в Министерството на финансите. Счетоводството се реорганизира съобразно изискванията на народното ни стопанство. Счетоводителските кадри се оценяват правилно и се предвиждат грижи за подготовката им. А с всичко това се улесняват стопанските предприятия в тяхното развитие и укрепване, избягва се или се намалява възможността за грешки и злоупотребления, улеснява се плановостта в стопанския живот. С това се подпомага правилното провеждане на новия петгодишен стопански план и реализирането на поставените от същия задачи, с което ще се укрепи още повече вярата на нашия народ

в направените стопански преобразования и социалистическото строителство у нас.

Намираме законопроекта за необходим, навременен. С него засегнатата материя се урежда правилно и целесъобразно. И аз от името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз заявявам, че ще го гласуваме заедно с направените препоръки от законодателната комисия.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани други оратори. Пристъпваме към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде приет по принцип, на първо четене докладваният законопроект за счетоводството, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси пристигащите от СССР колетни със съветски книги, списания, вестници и др., адресирани до представителя на ВОКС при съветското посолство.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Димитър Чорбаджиев (к): (Чете)

«МОТИВИ

към просечно-закона за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси пристигащите от СССР колетни със съветски книги, списания, вестници и др., адресирани до представителя на ВОКС при съветското посолство

Другари и другарки народни представители! За поддържането и развитието на установените културни връзки между българския народ и народите на СССР, от последния се внасят в страната съветски книги и друг печатен материал, адресирани до представителя на ВОКС при съветското посолство, който от своя страна ги предава безплатно на библиотеките на българо-съветските дружества в България и други културни организации.

Досега тези книги и материали се освобождаваха от вносно мито и други данъци и такси, понеже пристигаха в малки количества, като бандеролни пакети. Този начин на освобождаване обаче не винаги може да се приложи, защото понякога тези печатни произведения пристигат в колетни, за които няма законоположения в закона за митниците за освобождаването им от мито и други данъци и такси, поради което е необходимо издаването на специален закон.

Като се имат пред вид културно-просветните цели, които се преследват с внасяните книги, списания, вестници и др., и изложените по-горе мотиви и съображения, моля ви, другари и другарки народни представители, да разгледате и, ако одобрявате, да гласувате приложения законопроект.

Гр. София, 23 ноември 1948 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси пристигащите от СССР колетни със съветски книги, списания, вестници и др., адресирани до представителя на ВОКС при съветското посолство

Член единствен. Одобрява се да се освобождават от заплащане на вносно мито и други данъци и такси, включително и таксите по членове 3 и 71 от закона за митниците, внасяните от СССР съветски книги и друг печатен материал, адресирани до представителя на ВОКС при съветското посолство, предназначени за предаване безплатно на библиотеките на българо-съветските дружества в България и други културни организации.

Настоящият закон влиза в сила от деня на обнародването му в «Държавен вестник».

Изпълнението на този закон се възлага на министъра на финансите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля докладчика на законодателната комисия да докладва предложението на законодателната комисия по законопроекта.

Докладчик д-р Пенчо Костурков (р): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси пристигащите от СССР колетни със съветски книги, списания, вестници и др., адресирани до представителството на ВОКС при съветското посолство

Законодателната комисия изказва мнение, горният законопроект да бъде гласуван и приет от пленума на Великото народно събрание без изменение.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Пашов.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори по законопроекта. Пристъпваме към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде приет по принцип, на първо четене законопроектът за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси пристигащите от СССР колетни със съветски книги, списания, вестници и др., адресирани до представителя на ВОКС при съвет-

ското посолство, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Министър проф. д-р Иван Стефанов: Понеже няма никакви предложения за изменение и изказвания по законопроекта, моля, той да бъде гласуван и на второ четене, по спешност.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които са съгласни с предложението на министъра на финансите, току-що приетият на първо четене законопроект да бъде гласуван и на второ четене, по спешност, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Моля докладчика на законодателната комисия да докладва законопроекта.

(Заглавието и член единствен на законопроекта, докладвани от докладчика на законодателната комисия д-р Пенчо Костурков, се приеха без изменение и без разисквания).

Пристъпваме към точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за безмитен износ на 7.000 тона старо желязо и безмитен внос на 780 тона дребен ж. п. материал.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Димитър Чорбаджиев (к): (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за безмитен износ на 7000 тона старо желязо и безмитен внос на 780 тона дребен ж. п. материал, които Главната дирекция на железниците ще изнесе и внесе чрез държавното търговско предприятие «Металимпорт»

Другари и другарки народни представители! Главната дирекция на железниците е уговорила с централата на унгарската тежка индустрия «НИК» в Будапеща да изнесе 7.000 тона старо желязо, което да се претопи и преработи в заводите на поменатата централа в дребен ж. п. материал в количество 780 тона, при допустим толеранс в повече или по-малко 15%.

Главната дирекция на железниците, като държавно предприятие на самоиздръжка, не се ползува с правото на безмитен внос и износ, поради което би следвало да заплати износни данъци и такси при износа на 7.000 тона старо желязо и вносно мито и други данъци и такси при вноса на 780 тона дребен ж. п. материал.

Понеже в случая Главната дирекция на железниците не извършва фактически износ или внос на стоки, а използва унгарската тежка индустрия, за да преработи старото желязо в нов дребен ж. п. материал, не би следвало да се облагат с мито и други данъци и такси както изнасяното старо желязо, така и изработеният от него дребен ж. п. материал.

Като ви излагам горното, моля, другари и другарки народни представители, да обсъдите предложения законопроект и, ако го одобрите, да го приемете и гласувате.

Гр. София, 23 ноември 1948 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за безмитен износ на 7.000 тона старо желязо и безмитен внос на 780 тона дребен ж. п. материал

Член единствен. Одобрява се да се освободи от износни митнически такси 7.000 тона старо желязо, което ще бъде изнесено от Главната дирекция на железниците за претопяване и преработка в дребен ж. п. материал в количество 780 тона, при толеранс в повече или по-малко до 15%, който материал при вноса му в страната да бъде освободен от вносно мито и други данъци и такси, включително и таксите по членове 3 и 71 от закона за митниците.

Износът и вносът на горните материали ще се извърши чрез държавното търговско предприятие «Металимпорт».

Настоящият закон влиза в сила от деня на обнародването му в «Държавен вестник».

Изпълнението на този закон се възлага на министъра на финансите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля докладчика на законодателната комисия да докладва предложението на законодателната комисия по законопроекта.

Докладчик д-р Пенчо Костурков (р): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за безмитен износ на 7.000 тона старо желязо и безмитен внос на 780 тона дребен ж. п. материал

Другари и другарки народни представители! Законодателната комисия изказва мнение, горният законопроект да бъде гласуван и приет от пленума на Великото народно събрание без изменение.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Пашов.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори по законопроекта. Пристъпваме към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде приет по принцип, на първо четене законопроектът за безмитен износ на 7.000 тона старо желязо и безмитен внос на 780 тона дребен ж. п. материал, които Главната дирекция на железниците ще изнесе и внесе чрез държавното търговско предприятие «Металимпорт», моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър проф. д-р Иван Стефанов: Предлагам, законопроектът да бъде гласуван и на второ четене, по спешност, понеже няма никакви изказвания и предложения по него.

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Които са съгласни с предложението на министъра на финансите, току-що приетият на първо четене законопроект да бъде гласуван и на второ четене, по спешност, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика на законодателната комисия да докладва законопроекта.

Подпредседател: **Д-Р ГЕОРГИ АТАНАСОВ**

(Заглавието и параграф единствен на законопроекта, докладван от докладчика на законодателната комисия д-р Пенчо Ко. стурков, се прие без изменение и без разисквания).

Днешният ред за днешното заседание на Великото народно събрание е изчерпан. Бюрото на Събранието предлага, следващото заседание да стане утре, 2 декември 1948 г., 15 ч., при следни дневен ред:

(Първо четене на законопроектите

1. За държавните имоти.
 2. За подпомагане при обществени бедствия.
- Второ четене на законопроектите:
3. За събиране на държавните вземания.
 4. За счетоводството.
 5. За забрана договора на изполища и други договори.

Ония другари народни представители, които са съгласни с прочетения дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 17 ч. 20 м.)

Секретари:

ТОДОР ТИХОЛОВ

ДИМИТЪР ЧОРБАДЖИЕВ

Началник на стенографите: **ТОДОР АНГЕЛИЕВ**